פש א מיי' פי"ב מהל' שבועות הל' ג סמג

לאוין רמא טוש"ע י"ד סי"

רלו סעיף ו: רלו סעיף ו: צב ג מיי' פ"ו מהל'

יסודי התורה הלכה ד

סמג לאוין יט טוש"ע י"ד סי' רעו סעיף י: צא ד מיי שם הלכה ג

קמג שם: מני שם קמג שם צב ה מיי שם קמג שם

טוש"ע שם סעיף ט: צגוז חטיכל מ

מיי׳ שם הלכה ט:

[ד] ומיי׳ פי״ד מהל׳ אבל

הלכה דן: הלכה דן: צד ג מיי׳ פ״ב מהלכות

ןטוש"ע יו"ד סי' רלו סעי

:[3

שבועות הלכה ב

מסורת הש"ם

ל) [מס' סופרים פ"ד], ב) [סופרים פ"ד הלכה א

ע"ם אבות דר"ג פל"דו.

ג) שבת קכו., ד) [יומא עג :], ד) [מלת ששים נראה ד) [מלת ששים נראה

במיותר ובע"י ליתאז. ו) ול"ל

כאן, ז) [ל"ל להלן), ד) [לקמן לח:], ט) [שייך לע"א], י) [יומא לו.], כ) ע"

לש מן, י) די מו מור שהול רש"א בח"א, ל) גמור שהול כל"ל יעב"ץ, מ) בדפו"י הגי האעלה, () בדפו"י: כאן,

הנהות הב"ח

(ħ) גם' אל"ף דל"מ מאדני.נ"ב בירושלמי פ"ק דמגילהאימא דא"ה מאהיה

א"ד מאדני ה"ז נמחק: (ב) שם ויאמר אדני אם נא

מלאמי: (ג) שם בן אלעזר בן אהרן עומד כל"ל ומיבת

הכהן נמחק: (ד) רש"

לייה חון מזה וכו׳ מיכחל באמצע כל"ל וחות ו׳

נמחק: (ה) ד"ה במיכה וכו' לבני וגו' הס"ד ואח"כ מ"ה יו"ד ה"א קדש

והכי קאמר הקדש הקדשתי הכסף וגו' הכי

הקדשתי הכסף וגרי הכי הוא אסור: (1) ד"ה הם לא ביחנו וכו' אלא מי יעלה

ניתנו וכוי מנח מי יעלה ולח אמרו: (1) ד"ה אלה דשבועה היא מנח להו ושמעה קול אלה דמשמע דכשבועה משתעי מגא להו הס"ד: (ח) תוד"ה

:אף כאו שבועה

מוסף רש"י

שנאמר ויאמר אדני

אם נא מצאתי כו׳.

לגדול שבהם אמר וקראם כולם אדונים, ולגדול אמר

ש במי שהוא חנון. ולאו דחנון שם הוא אלא בשם מי שהוא חנון: כתב אלף למד מאלהים. שהתחיל לכתוב אלהים וכתב אלף למד אין נמחקין ואע"פ שלא גמר את השם שהרי ב׳ אותיות הללו שם לעצמו: **הוץ מוה כו׳**. למלאך האמצעי קרא אדון שכך º באו לפניו מיכאל (ה׳ באמצעו גבריאל מימינו רפאל משמאלו: אף זה קדש. דכתיב לעיל מינה וירא אליו יי׳ והדר כתיב והנה שלשה אנשים ואמר להקב"ה אל נא תעבור מעל עבדך המתן לי כאן עד שאכנים האורחין: מי שיש כידו כו'. וה"ק ויאמר לוט אליהם באזניהם אל נא יהי כן וחזר כלפי השם ואמר לו אדוני הנה נא מלא עבדך: בנבות.

כתיב (מלכים א כא) ברך נבות אלהים: במיכה. כגון (שופטים יז) לו בית אלהים וכגון (שם) לי הקדש הקדשתי [את] הכסף לה' מידי לבני וגו' (6) הרי הוא אסור עלי כהקדש 6 (גמורים שהן) לשם עד שאתננו מידי לבני לעשות פסל ומסכה וכן (שם יח) נכח ה' דרככם כלפי שכינה אמר: אלף למד חול. כגון (שם יו) לו בית אלהים (שם יח) את אלהי אשר עשיתי לקחתם: שמות החמורין בגבעה. וישחלו בני ישראל בה' (שם כ): וכי מבטיח. שינליחו ואינו עושה: הם לא ביחנו. הם לא שאלו אלא ווי מי האלך ולא אמרו התתנהו בידי: באחרונה שביחנו. באורים ותומים כי מחר אתננו בידך הסכימו לדבריהם: ומחתים לנוטרים כו'. לרבנן הניחם ויעסקו בתורה אחד מששה שבהם: הנה מטפו. חול שהיה נבעת מאשמדאי כדאמר במסכת גיטין (דף סח:): דקטלה חד משיחה. בחנגריה דעבודת המלך: כל מלכיא האמורים בדניאל. כל מקום שנאמר שם מלך: חוץ מוה. מלך מלכיא דאילו לנבוכד נלר לא הוה קרי ליה דניאל מלך מלכיא אלא ה"ק אנת מלכא נבוכדנלר מלך מלכיא דהוא אלהא דשמיא מלכות חסנא יהב לך: והלא כבר נחמר בשבועה החלה. מהכח משמע מיהוי לאלה ולשבועה ותו לא הוה ליה למיכתב אלא יתן ה' את ירכך נופלת: מה י להלן שבועה. דכתיב והשביע: ומה י להלן בשם. דכתיב יתן ה' וגו': השבע. שבועת ה' תהיה וגו' (שמות כב): [ואל משבע]. לא תשבעו [בשמי] לשקר (ויקרא יט): קלל. יתן ה' אותך לאלה: לא מקלל. בין קללת השם בין קללת חבירו לא תקלל חרש (שם): מה השבע נשם כו'. וברייתה רבי חנינה ומתניתין רבנן: ג"ש. דנאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה: (ו) דשבועה היא מנא להו. ושמעה קול אלה מנא להו דבשבועה משתעי: נפהח להו מדתנית. מגופיה

דמשמעות דקרא הכי משמע: וכן

הוא אומר. אלמא אלה היא שבועה

כו'. ופרכינן התם שבועת האלה כתיב

שבועה שהיא בקללה אבל שבועה

שאינה בקללה לא משתמע מהכא:

שלו קאמר הכי השתא התם כיון דליכא מידי והוא צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים צבאותי את עמי בני ישראל מארץ מצרים אמר שמואל אין הלכה כרבי יוםי ת"ר כל המפל לשם בין מלפניו ובין

באחרונה שביחנו. שנכולן לא כתב אם אחדל אלא באחרונה דכתיב האוסיף לנאת למלחמה עם בני בנימין אחי אם מת לוני המשיתא מחד משיתא מחדל: המשיתא בו". בהולאת למלחמת בעלמא בו". בהולאת למלחמת הרשות קחמר: (ח) בוה כאן שבועה. תימה ותיפוק ליה משבועת הפקדון מג"ש דתחטא וכ"ת דעיקר דאינטריך למילף מה כאן בשם כו' אכתי לקמן דפריך לרבנן אלה דשבועה היא מנ"ל ליגמר מפקדון:

תורה אור השלם ו. וְלֹא יִשְׁמַע אֲלַכֶּם פַּרְעֹה וְנָתַתִּי אֶת יָדִי במצרים והוצאתי את צְבְּאתֵי אֶת עַמִּי בְנֵי יִשְׂרָאֵל מַאֶרֶץ מִצְרִיִם יִשְׂרָאֵל מַאֶרֶץ בשפטים גדלים: 2. אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁכְּכָה לּוֹ אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיִי אֱלֹהָיו: אַשְׁרֵי הָעָם שֶׁיִי אֱלֹהָיו: תהלים קמד טו 3. וַיֹּאמֵר אֲדֹנְי אִם נָא

מצאתי חן בעיניר אל נא

(יח) וַיֹּאמֵר לוֹט

ייט) הָנָה נָא מְצְא עִרְנְי: (יט) הָנָה נָא מָצְא עַבְּדְּךְּ ַחַרְּרָּ הַן בְּעֵינֶיךְּ וַתַּגְּדֵּל חַסְרְּרָ אֲשֶׁר עָשִׁיתָ עִפְּיִדִי ָבְיִּיִּי לְהַחֲיוֹת אֶת נַפְשִׁי וְאָנֹכִי לא אוּכַל לְהַמְּלֵט הָהָרָה פָּן תִּדְבָּקַנִי הָרָעָה וָמַתִּי: בראשית יט יח-יט .5 וישימו להם את פסל

הֵיוֹת בֵּית הָאֱלֹהִים בִּשָׁלֹה: שופטים יח לא בְּשָּׁלֵזוּ: שוּפּטּים יוזילא 6. וּפִינְחָט בֶּן אֶלְעָזָר בֶּן אַהָרֹן עַמֵד לְפָנָיו בַּיָּמִים ההם לאמר האוסח עוד ָהָנֵים לֵאבּוּ נַוּאוּטְוּז עוּה לְצֵאת לַמִּלְחָמָה עם בְּנֵי בִּנְיָמָן אָחִי אָם אֶחְדָּל ויאמר יי עלו כי מָחָר ויאמר יי ָּאֶרְנֶנֵּנִ בְיָדֶרְ: אֶרְנֶנֵנִ בְיָדֶרְ:

שופטים כ כח 7. בַּרְמִי שָׁלִי לְפָנְי הָאֶלֶף לְךְ שְׁלֹמֹה וּמְאתִים לְנְטִרִים אֶת פַּרְיוֹ: שיר השירים חִ יב פּוְיוּ: שּׁיוּ ווֹשִּילִשְׁלֹמֹה 8. הִנֵּה מִשְׁתוֹ שֶׁלִשְׁלֹמֹה שִׁשִּׁים גִּבֹּרִים ְסְבִיב לְה מגברי ישראל:

שיר השירים גז אַנְתְּ מַלְכָּא מֶלֶךְּ אַנְתְּ מַלְכָּא מַלְכַיָּא דִּי אֱלָה שְׁמַיָּא מַלְכוּתָא חִסְנָא וְתָקְפָּא מַלְכוּתָא חִסְנָא וְתָקְפָּא ויקרא יהב לף:

דניאל ב לז .10. אֱדִין דָנְיֵאל דִּי שְׁמֵה בַּלְטְשַׁאצֵר אָשְׁתּוֹמֵם כְּשָׁעָה חֲדָה וְרַעִינֹהִי יְבַהֻלָּנָה עְנֵה מִלְכָּא וְאָמֵר בַּלְטְשָׁאצֵר חֶלְמָא וּפְשְׁרֵא אַל יְבַהְלְךְּ עְנֵה בֵלְטְשַׁאצָר וְאָמֵר מְרִי תְלְמָא לְשְׁנָאָך וּפִשְׁרַה לְעָרְהָּ: דניאל ד טז 11. וְהִשְׁבִּיעִ הַכּּהַן אֶת הָאִשָּה בִּשְׁבֻעת הָאָלְה דניאל ד טז יְרָבֶרְ נַפֶּלֶת וְאָת בְּטְבַּךְ יְגָ אוֹתָרְ לְאָלֶה וְלִשְּׁבְעָה יְגָ אוֹתָרְ לְאָלֶה וְלִשְׁבָעָה יְרֵבֵרְ נַפֶּלֶת וְאָשָׁה יִתַּן יְרֵבֵרְ נַפֶּלֶת וְאָת בִּטְבַּרְ יָז בַּךְ נַבֶּלֶּוֹן וְאֶנוֹ בִּקְבֵּן צְבָּה: במדבר ה כא 12. וְנֶפֶשׁ כִּי תָחֱטָא יְשֶׁמְעָה קוֹל אָלָה וְהוֹא עֵד אוֹ רָאָה אוֹ יָדָע אָם לוֹא יַגִּיד וְנָשָׂא עֲוֹנוֹ:

במי שהוא רחום קאמר א"ל רבא אי הכי בשמים ובארץ נמי במי שהשמים והארץ אחרינא דאיקרי רחום וחנון ודאי במי שהוא חנוז ודאי במי שהוא רחום קאמר הכא יכיון דאיכא שמים וארץ בשמים ובארץ קאמר ת"ר ⁴כתב אלף למד מאלהים יה מיי' ה"ז אינו נמחק ישין דלת משדי 🕫 אלף דלת מאדני צדי בית מצבאות ה"ז נמחק פרבי יוםי אומר צבאות כולו נמחק שלא נקרא צבאות אלא על שם ישראל שנאמר יוהוצאתי את

אל נא תעבור וכיון שלא יעבור הוא יעמדו תנריו עמו (בראשית יח ג). והם לא ביחנו. אורים וחומים לא פירשו להם בשני ימים הראשונים עלו בשני ימים הראשונים עלו יהצליחו. אלא עלו אליו אם לנצח אם להנצח ויוחי פירשו להם כי מחר אתננו פילטן לוס פי לנות לתנסו בידך (שם). מרי חלמך לשנאך. מרי אדוני קודש

הוא, תלה עיניו להקב"ה ואמר חלום זה יתקיים על

שנאך זה (דניאל ד מז).

רבינו חננאל

דהא אשכחנן דאיקרי רחום ואיקרי חנון: תנו רבנן כל הטפל לשם בין מלפניו בין מלאחריו נמחק. ^{f)} הה' ה"א נמחק. לאחריו כיצד אלהינו נ"ו נמחק. אלהיכם כ"ם נמחקים כו׳. אחרים אומרים שלאחריו אינו כאחרים: ת"ר כתב א"ד כאוורים: וניו כובב איר מאדני. אל מאלהים. יה מיהוה. אין נמחקין. ש״ד משדי. צ״ב מצבאות נמחקין. ר׳ יוסי אומר צבאות כולו נמחק. אמר שמואל אין הלכה כר׳ באברהם קדש. כגון הנה נא הואלתי לדבר אל ה׳.

מלאחריו ה"ז נמחק דלפניו כיצד ליי׳ ל' נמחק ביי' ב' נמחק ויי' ו' נמחק מיי' מ' נמחק ²שיי' ש' נמחק היי' ה' נמחק כיי' כ' נמחק לאחריו כיצד אלהינו נ"ו נמחק אלהיהם ה"ם נמחק אלהיכם כ"ם נמחק אחרים אומרים הלאחריו אינו נמחק שכבר קדשו השם אמר רב הונא הלכה כאחרים (אברהם דלטיא לנבות בגבעת בנימן שלמה דניאָל סימן) יכל שמות האמורים בתורה באברהם קדש חוץ מזה שהוא חול שנאמר ויאמר יי׳ אם נא מצאתי חן בעיניך חנינא בן אחי רבי יהושע ורבי אלעזר בן עזריה משום רבי אלעזר המודעי אמרו יאף זה קדש כמאן אזלא הא יודאמר רב יהודה אמר רב מגדולה הכנסת אורחין יותר מהקבלת פני שכינה כמאן כאותו הזוג "כל שמות האמורים בלום חול חוץ מזה שהוא קדש שנאמר יויאמר לום אליהם אל נא אדני הנה נא מצא עבדך חן בעיניך וגו' מי שיש בידו להמית ולהחיות זה הקדוש ברוך הוא "כל שמות האמורים בנבות קדש במיכה חול ר"א אומר בגבות קדש במיכה יש מהן חול ויש מהן קדש אלף למד חול יוד הי קדש חוץ מזה שאלף למד והוא קדש כל ימי היות בית האלהים בשילה כל שמות האמורים בגבעת בנימין ר"א אומר חול רבי יהושע אומר יקדש אמר לו ר"א וכי מבמיח ואינו עושה אמר לו ר' יהושע מה שהבטיח עשה יוהם לא ביחנו אם לנצוח אם לנצח באחרונה שביחנו הסכימו על ידן שנאמר יופנחם בן אלעזר בן אהרן ₪ (הכהן) עומד לפניו בימים ההם לאמר האוסיף עוד לצאת למלחמה עם [בני] בנימין אחי אם אחדל וגו' יכל שלמה האמורין בשה"ש קדש שיר למי שהשלום שלו חוץ מזה יכרמי שלי לפני האלף לך שלמה שלמה לדידיה ומאתים לנומרים את פריו רבנן . וי"א אף זה חול יהנה מטתו שלשלמה ∘ששים אף זה ולא מיבעי האיך אלא הא דאמר שמואל מלכותא דקטלא חד משיתא בעלמא לא מיענשא שנאמר כרמי שלי לפני האלף לך שלמה למלכותא דרקיעא ומאתים לנוטרים את פריו למלכותא דארעא שמואל לא כת"ק ולא כי"א אלא ה"ק וי"א זה קדש וזה הוא חול דמטתו ושמואל דאמר כי"א יכל מלכיא האמורים בדניאל חול חוץ מזה שהוא קדש יאנת מלכא [מלך] מלכיא די אלה שמיא מלכותא חסנא ותקפא ויקרא יהב לך וי"א אף זה קדש שנאמר יימרי חלמא לשנאך ופשרה לערך למאן קאמר אי סלקא דעתך לנבוכד נצר קאמר ליה שנאותיה מאי נינהו ישראל מילט קא לייט להו לישראל ות״ק סבר שונאי ישראל איכא שונאי עובדי כוכבים ליכא: ובכל כנויין הרי אלו חייבין כו': ורמינהי ייתן ה' אותך לאלה ולשבועה מה ת"ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה

בשבועת האלה לפי שנא' בושמעה קול אלה נאמר כאן אלה ונאמר להלן אלה ימה להלן שבועה אף ייכאן שבועה מה "להלן בשם אף "כאן בשם אמר אביי לא קשיא, הא רבי חנִינָא בר, אידי, הא רבנן דתניא רבי חנינא בר אידי אומר ®הואיל ואמרה תורה השבע ואל תשבע קלל ואל תקלל מה השבע בשם אף לא תשבע בשם מה קלל בשם אף לא תקלל בשם ורבנן אָי גמירי גזירה שוה ניבעי שם המיוחד אי לא גמירי גזירה שוה אלה דשבועה היא מנא להו נפקא להו מדתניא אלה יאין אלה אלא לשון שבועה וכן הוא אומר ייוהשביע הכהן את האשה בשבועת האלה התם שבועת האלה כתיב הכי קאמר אלה אין אלה אלא בשבועה וכן הוא אומר והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה

חוץ מזה ויאמר אדני אם נא מצאתי חן בעיניך אל נא תעבור וגר׳. חנניה בן אחי ר׳ יהושע ור׳ אלעזר בן עזריה אומר׳ אף זה קדש. וקיימא לן כותייהו. דהא רב אמר כותייהו דאמר גדול יותן מהוד אמני אוכי אם בא באחר יותן בכוך אל מא היבור מני הדבר רבן את מא היבור בן את היבור ביות המברים היבור הב שפנה. שהניה הפניה ואמר אל עברך והלך להכניס אורחין: כל שמות האמורין בלוט כגון הנה נא איני חול. חוץ מזה ויאמר לוט אליהם וגוי דכתיב ביה להחיות את נפשי. מי שיכול להמית ולהחיות: כל שמות האמורין בנבות קדש. במיכה חול. ר' אליעזר אומר כל האמורין בא"ל חול בי"ה קדש. חוץ מזה שאע"פ שאמור בא"ל שהא קדש כל ימי היות בית האלהים בשילה: כל שמות האמורין בגבעת בנימין ר' אליעזר אומר חול. ר' יהושע אומר קדש. א"ל ר' אליעזר וכי הקדש מבטיח ואינו עושה. א"ל ר' יהושע מה שהבטיח עשה. הן שלא ביחנו אם לנצח אם לינצח. באחרונה שביחנו הסכימו כר': כל שלמה האמור בשיר השירים קדש למי שהשלום שלו. חוץ מזו האלף לך שלמה לדידיה ומאתים לנוטרים את פריו רבון. וי״א אף זה חול הנה מטתו שלשלמה. אלא הא דאמר שמואל כל מלכותא דקטלא חד משיתא לא מיענשא דכתיב האלף השירים קדש למי שהשלום שלו. חוץ שלמה לדידיה ומאתים לנוטרים את פריו רבנן. ת"א אף זה חול הנה מטתו שלשלמה אד. הנה מטתו שלשלמה חול. ושמואל דא מיענשא דכתיב האלף לך שלמה לבוחא דקטלא חד משיתא לא מימע ולא מימא ו"א אף זה האלף לך שלמה קדש. הנה מטתו שלשלמה חול. ושמואל דאמר כי"א: כל מלכיא לך שלמה שלח לונוטרים את פריו מלכותא דארעא. כמאן לא כתנא קמא ולא כיש אומרים. אלא אימא ו"א אף זה האלף לך שלמה קדש. הראל לייט להו לישראל אלא לטנותיה דהקב"ה: (וכן) האמורים דבעות האלה ודעי אות לאלה מאלה מאיז אונר. ו"א אף זה קדש מרי חלמא לשנא לשנוא דעבונא יהן ה" אותך לאלה ולשבועה מה ח"ל והלא כבר נאמר והשביע במבועת האלה. לפי שנאמר ושמבע קלה אלה. מה אלה האמורה בטונה שבועה בשביע הבעות האלה. לפי שנאמר ושמבע איתן ה"א אותך לאלה ולשבועה מה ח"ל והלא כבר נאמר והשביע הכהן את האשה בשביע והשביע הכהן את האשה ונאמר לא תשבעו בשמי לשקר. בשם. אף אלה האמורה בעדות שבועה בשם המיוחד ל) דתניא ר' חונינא בר אידי [אומר] נאמר השבע והשביע הכהן את האלל בשם. ורבנן דמתניתין נאמר קלל האלה יעבר עיבל ו"א ושמעה קול אלה. ו"א יתן ה' אותך לאלה ולשבועה. ונאמר אלהים לא תקלל. מה השבע בשם ומה קלל בשם אף לא תשלע המוים. ומ' אל אנמירי ג"ש. אלה היא שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אין אלה אלא לשון שבועה. וכן הוא אומר והשביע הכחן את האשה וגר. או מירי אלה אלה בג"ש. ליבעו שם המיוחד אמאי ג') בכל הכנויים. ואי לא גמירי ג"ש. אלה דהיו שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אין אלה אלא לשון שבועה. וכן הוא אומר והשביע הכון הוא אומר והשביע הכוים. ואי לא גמירי ג"ש. אלה דהיא שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אים ליבע בשם המיוחד אמאי ג') בכל הכנויים. ואי לא גמירי ג"ש. אלה דהיא שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אלה בלי ביבע הובים המוחד המיוחד אמאי ג') בכל הכנויים. ואי לא גמירי ג"ש. אלה דהיא שבועה מנא להו. נפקא להו מדתניא אלה. אלה אלה בליים במבע בשם המוחד המצרים להוד במידה במידה במידה במידה במידה במידה במידה במוחד במוח במוחד במוחד במוחד במוחד במידה במוחד במוח